

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/176/2016
Identifikačné číslo spisu:	1210217857
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1210217857.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P., bývajúceho v W., zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Dolnom Kubíne, Radlinského 1718, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky so sídlom Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10 C 149/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2016 sp. zn. 3Co 361/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 3. apríla 2012 č. k. 10C/149/2010-199, zamietol žalobu o náhradu škody, ktorá mala byť spôsobená nezákonnými rozhodnutiami orgánmi verejnej moci a nesprávnym úradným postupom pôvodne U. nar. R., ktorý na základe zmluvy o postúpení pohľadávky 23. marca 2011 ju postúpil žalobcovi. Súd prvej inštancie posudzoval nárok žalobcu podľa § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, 4, § 9 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). V nadväznosti na jednotlivé príkazy na zaistenie finančných prostriedkov žalobcu, súd prvej inštancie rozviedol základné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, či nesprávnym úradným postupom. V dôvodoch svojho rozhodnutia sa podrobne vyporiadal s tvrdeniami žalobcu a vzhľadom na výsledky dokazovania dospel k záveru, že všetky zákonom určené podmienky vzniku takejto škody neboli v konaní preukázané. O náhrade trov konania rozhodol tak, že úspešnej žalovanej (§142 ods. 1 O.s.p.) ich náhradu nepriznal, pretože jej žiadne trovy nevznikli. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu náhradu trov štátu 15,16 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vychádzajúc z §148 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. apríla 2016 sp. zn. 3Co 361/2012

rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval po skutkovej a právnej stránke za vecne správny (§219 ods. 1 O.s.p.). Zároveň sa stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia (§219 ods. 2 O.s.p.) a sám poukázal na tie skutočnosti, ktoré boli pre rozhodnutie vo veci samej rozhodujúce. Zdôraznil, že za nesprávny úradný postup nie je možné považovať pochybenia a nedostatky spočívajúce v tom, že orgán verejnej moci v danej veci Okresná prokuratúra Bratislava I pred svojim rozhodnutím nesprávne vyhodnotila podmienky pre vydanie predmetných príkazov a preto podľa názoru žalobcu je ich vydanie nezákonné. Odvolací súd zdôraznil, že nemožno uplatňovať pochybenia v postupe Okresnej prokuratúry I a nemožno sa dovolávať nezákonnosti jej postupu v zaist'ovacom konaní na základe žiadosti cudzieho orgánu podľa medzinárodnej zmluvy ako podkladu pre jej rozhodovanie, pretože takéto hmotnoprávne či procesné pochybenia sa môžu priamo odraziť v jej rozhodnutí, ktorých nezákonnosť môže byť vyslovená jedine príslušným orgánom, ktorý by právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená zrušil alebo zmenil pre nezákonnosť, k čomu však v predmetnej veci nedošlo. Mal za to, že správny bol záver súdu prvého stupňa, ktorý konštatoval, že žalobca nepreukázal splnenie zákonnej podmienky podľa zákona č. 514/2013 Z.z. a to zrušenie alebo zmenu predmetných rozhodnutí (príkazov) pre nezákonnosť na to oprávneným orgánom, nakoľko otázku nezákonnosti právoplatného rozhodnutia nemožno riešiť v konaní o náhradu škody titulom zodpovednosti štátu ako predbežnú bez toho, aby toto rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Zdôraznil, že v súlade s § 6 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z.z. je nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti štátu, aby bolo právoplatné alebo bez ohľadu na právoplatnosť vykonateľné rozhodnutie ako nezákonné zrušené alebo zmenené. Súd rozhodujúci o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nemôže sám otázku jeho nezákonnosti v žiadnom smere preskúmať (§135 ods. 2 O.s.p.) a preto pokiaľ rozhodnutie, ktorým mala byť spôsobená škoda, nie je príslušným orgánom zrušené, platí prezumpcia jeho správnosti. Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú jednak nezákonným rozhodnutím štátu v zmysle §6 ods. 1, 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorým je nezákonné resp. ničotné (nulité) rozhodnutie a rovnako nebol preukázaný ani základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorým je nesprávny úradný postup štátu zastúpeného Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky. Odvolací súd zdôraznil, že keďže na vyvodenie zodpovednosti žalovanej za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je potrebné súčasné splnenie všetkých zákonom stanovených podmienok, nepreukázanie nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu bolo dostatočným dôvodom na zamietnutie žaloby; odvolací súd preto nepovažoval v rámci konštatovania správnosti dôvodov (§219 ods. 1, 2 O.s.p.) napadnutého rozsudku za potrebné reagovať aj na odvolacie námietky žalobcu, ktoré sa týkali splnenia ďalších predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu a ktoré smerujú proti záveru súdu prvého stupňa, že žalobca nepreukázal vznik skutočnej škody (ušlého zisku) a kauzálny nexus. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Žalobkyňa si však náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila, preto jej ich náhradu nepriznal.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Rozsudok odvolacieho súdu žiadal zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), keď odvolací súd nedostatočne svoj rozsudok odôvodnil, tento je znátočný arbitrárny. Ako dovolacie dôvody uvádzal, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a vec bola nesprávne právne posúdená (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V súvislosti s týmito uplatnenými dôvodmi spochybňoval skutkové a právne závery uvedené v dôvodoch rozhodnutia. Žalobca mal za to, že právny názor súdov nižších stupňov, podľa ktorého neboli v súdenom prípade naplnené podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. je nesprávny a nemôže obstať. Súd prvej inštancie aplikoval právnu normu spôsobom popierajúcim jej účel a zmysel a odvolací súd priznal takémuto absurdnému výkladu právnu relevanciu a závažnosť, čím zaťažil konanie vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V súvislosti s požiadavkou zrušenia rozhodnutia pre nezákonnosť považoval argumentáciu súdu ustanoveniami § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. za irelevantnú, nakoľko citovaný zákon obsahuje špeciálne ustanovenie a to § 6 ods. 4, predstavujúce výnimku z požiadavky zrušenia rozhodnutia pre nezákonnosť. Za danej situácie je potom povinnosťou súdu zaoberať sa posúdením otázky, či vydaním určitého

rozhodnutia (prikazu) bola prekročená právomoc konajúceho orgánu, nakoľko len posúdením tejto otázky môže civilný súd náležite vyhodnotiť splnenie podmienok pre vznik nároku na náhradu škody. V dôvodoch svojho rozhodnutia dovolateľ poukazuje na niektoré ustanovenia Trestného poriadku, keď bez súčinnosti súdu, vyplynula povinnosť odmietnuť vykonanie právnej pomoci v zmysle dožiadania rakúskej strany z dôvodu, že zaistenie peňažných prostriedkov na účte, ktoré navrhuje dožadujúca strana odporuje právnemu prostriedku Slovenskej republiky. V konaní tak bol jednoznačne preukázaný rozpor konania Obvodnej prokuratúry Bratislava I so zákonom a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Na základe uvedených skutočností a nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, keď bol žalobný návrh zamietnutý treba mať podľa názoru žalobcu za to, že došlo k naplneniu dôvodov dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/, b/, a c/ O.s.p.. Hodnotenie dôkazov súdmi nižších inštancií považoval za jednostranné až tendenčné.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku ďalej len („C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobca), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (09. júna 2016), t.j. za účinnosti O.s.p., dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného § 470 ods. 2 C.s.p. a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. Dovolanie žalobcu smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Rozsudky odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, boli uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Dovolanie žalobcu nesmeruje proti rozsudku, ktorý je uvedený v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

9. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorým z procesných nedostatkov uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

10. Žalobca v dovolaní namietal, že v konaní došlo k inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Z obsahu dovolania možno tiež vyvodíť, že dovolateľ namieta nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (jeho nepreskúmateľnosť), postup pri vykonaní dokazovania a hodnotenie dôkazov (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

11. V súvislosti s námietkou nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu treba uviesť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho

poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

12. Najvyšší súd skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Vzhľadom na obsah spisu a dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dovolací súd konštatuje, že v danom prípade nejde o výnimočnosť, aby písomné vyhotovenie napadnutého rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa požadované náležitosti, uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (tak ako aj v posudzovanej veci), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

13. Pokiaľ dovolateľ poukazuje na nesprávnosti v procese dokazovania, nesprávne vyhodnotenie dôkazu, dovolací súd uvádza, že tieto argumenty a námietky nie sú nedostatkom, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 4 Cdo 84/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ v dovolaní namieta, nebolo vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Napokon ani do obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípade sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Taktiež význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu, inými slovami, právomoc konať vo veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečiť dôkaz a jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

14. Tzv. iná vada konania, namietaná dovolateľom (neúplne skutkové zistenia), je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý však v súlade s konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu nezakladá procesnú prípustnosť podaného dovolania (viď R 37/1993 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Tento dovolací dôvod je možné úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní, čo však nie je daný prípad.

15. Žalobca v dovolaní tiež namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). K tejto dovolacej námietke dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj keby tvrdenie dovolateľa bolo

opodstatnené (dovolací súd ho z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (porovnaj tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 26/2010). V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, čo však nie je daný prípad.

16. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. a ani podľa § 237 ods. 1 O.s.p. prípustné. Preto najvyšší súd dovolanie žalobcu v súlade s § 447 písm. c/ C.s.p. odmietol ako procesne neprípustné.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.